

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

คำสอนเรื่องบารมีของวัดพระธรรมกาย เป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันมาก ในหมู่สังคมาชาวพุทธเถรวาทของประเทศไทย ว่ามีความสอดคล้องกับหลักธรรมหรือไม่ บ้างก็ว่าเป็นสัทธรรมปฏิรูป บ้างก็ว่าไม่ถูกต้องตามจารีตแห่งพุทธเถรวาท บ้างก็ว่าไม่ถูกต้องตามหลักธรรมในพระไตรปิฎก¹

ในเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ในเอกสารที่แสดงความไม่เห็นด้วยกับการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายนั้น มีลักษณะดังนี้²

1. การอ้างอิงคัมภีร์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบารมียังมีน้อย ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว เฉพาะในพระไตรปิฎก และอรรถกถา เรื่อง 'บารมี' นี้มีอยู่มากพอสมควร³
2. ส่วนใหญ่เป็น 'ความเห็น' มากกว่าการวิเคราะห์จากคัมภีร์
3. ความเห็นหลายอย่าง ยังมีความขัดแย้งกันเอง
4. ข้อมูลหลายอย่างที่เกี่ยวกับวัดพระธรรมกาย ดูเหมือนจะไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริง หรือเป็นข้อมูลที่ไม่อยู่ในระดับปฐมภูมิ
5. ดูเหมือนมีความพยายามที่จะตีความว่าคำสอนของวัดพระธรรมกายมีลักษณะเป็นคำสอนของ 'พราหมณ์' มากกว่า หรือไม่ใช่ 'พุทธ' ซึ่งความเห็นนี้ควรมีการวิเคราะห์โดยละเอียดรอบคอบ

---

¹ข้อมูลที่โดดเด่นที่สุดต่อกรณีนี้ คือใน พระธรรมปิฎก, กรณีธรรมกาย (กรุงเทพฯ: พิมพ์อำเภอ, 2542).

²ดูในหัวข้อ บารมี เพื่อสร้างสรรคโลกแห่งอิสรภาพ เรื่องเดียวกัน, หน้า 327-355.

³ดูในบทที่ 2.

ผู้วิจัยเห็นว่า ในภาพรวมแล้วดูเหมือนคำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย ดังกล่าวนั้นไม่น่าจะผิดหลักธรรมแต่อย่างใด อีกทั้งมีผู้ปฏิบัติตามคำสอนดังกล่าวนี้อยู่มากมาย ในปัจจุบัน อาจเป็นไปได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเพราะความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่ได้รับ หรือ มิฉะนั้นก็อาจเป็นเพราะความแปลกใหม่ของการนำเสนอคำสอนดังกล่าว ซึ่งความแปลกใหม่นี้อาจ เป็นได้ทั้งข้อดีหรือข้อด้อยต่อการเผยแพร่คำสอนและการปฏิบัติตามคำสอนนั้น จึงยังไม่เป็นธรรมเนียม หากด่วนสรุปว่าคำสอนดังกล่าวไม่ถูกต้อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนองานวิจัยนี้ขึ้น เพื่อศึกษาและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยมีสมมติฐาน เบื้องต้นว่า คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายมีความสอดคล้องกับหลักธรรม ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายในแง่มุมต่างๆ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการสร้างบารมีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของคำสอนเรื่องการสร้างบารมีของ วัดพระธรรมกาย กับหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบารมีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ จะเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- 1.3.1 ศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการสร้างบารมีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
- 1.3.2 ศึกษาเอกสารและความเห็นของบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย
- 1.3.3 ศึกษาคำสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย
- 1.3.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.3.3 จากพื้นฐานของคัมภีร์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- 1.3.5 วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.3.3 จากกรอบความคิดทางด้านสังคมวิทยาศาสนา
- 1.3.6 สรุปผลและเสนอแนะ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 ในทางวิชาการคือได้ข้อมูลการวิเคราะห์คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย กับหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท อย่างมีระบบและมีเหตุผล
- 1.4.2 ในทางปฏิบัติคือหากสมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นจริง จะทำให้คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายได้รับการยอมรับในทางวิชาการ และสามารถเป็นแนวทางเลือกหนึ่งในการเผยแพร่คำสอนในพระพุทธศาสนาได้ต่อไปอย่างเป็นที่ยอมรับ
- 1.4.3 ในทางวิจัยคือสามารถนำไปต่อยอดงานวิจัยเกี่ยวกับคำสอนอื่นๆ ของวัดพระธรรมกาย รวมถึงวัดและสำนักที่เผยแพร่คำสอนในแนวทางเดียวกันว่ามีความสอดคล้องกับหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทหรือไม่อย่างไร
- 1.4.4 ในทางสังคมคือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในหมู่ชาวพุทธเถรวาท และเสริมสร้างสังคมที่ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาปัญหาต่างๆ อย่างเปิดกว้างและเอื้ออาทรต่อกัน